

Matsalu rahvuspargi koostöökogu I koosolek

23.01.2015 Penijöel

Algus kell 13.00 lõpp kell 16.00

Koosoleku juhataja: Kaja Lotman

Protokollis: Kadi Lehtpuu

Tutvumine ning sissejuhatus (Kaja Lotman).

Esimene koostöökogu moodustati Soomaal, veel on koostöökogud Lahemaal, Vilsandil, Karulas. Täna on koostöökogu algatamise koosolek, peadirektor on andnud käskkirja, et regiooni juhataja korraldab, koostöökogusse on määratud 4-5 KeA töötajat, kes abistavad. Põhiliselt tahame arutada erinevaid asju, olete juba abiks olnud kaitsekorralduskava (KKK) koostamisel, aprillis lubatakse uue kaitse-eeskirja (KE) avalikustamist, siis ootame teie nõuandeid. Koostöökogul on nõuandev roll kohalike poolt, et valitsejad saaksid õigeid otsuseid teha.

Koostöökogu on avalik ja kes on huvitatud võivad igal korral kohale tulla.

Matsalu rahvuspargi kaitsekorralduskava valdkondlikud tegevused (Anni Kurisman).

KKK kohta on tulemas Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) ettepanekud ja ka retsensioon on kätte saadud, nii et loodame selle lähiajal kinnitatud saada.

Ülevaade KKK-st, põhilised valdkonnad, mida kava sisaldab ja milliseid tegevusi on kavaga plaanitud teha.

Tarvo Valker: taristu osa, uued planeeritud objektid, palju on sisse saanud, aga peaaegu kõik uued olid III prioriteedi tegevused, väga väike tõenäosus, et neid teha saab, sest ressursid on piiratud. Prioriteetsust tuleks ühe-kahe objekti osas kindlasti tõsta (Marika Mann nõustub), näiteks kõige loogilisem oleks Haeska, suur territoorium, saaks ohutult planeerida objekte. Kuidas on Keskkonnaamet (KeA) ja RMK teinud ettevalmistusi, et 2017. a saaks kaasaegsed objektid valmis?

Marju Pajumets: RMK esimene prioriteet on olemasoleva korda tegemine, praegu nt Kloostri ja Suitsu torn. Näiteks mina ei näe, et metalltorni asemel oleks mõtet teha puidust torni, arvestades tornide eluiga. Lisaks ei pea kõik objektid olema riigi tehtud, kuna meie eesmärk on katta vaid hädavajalik, eraettevõtjad peaksid ise rohkem sellesse panustama.

Anni Kurisman: (nõustub Marju Pajumetsaga) ettevõtjatel on samuti võimalik tuginedes kavale uusi ehitisi ehitada (lepib Tarvo Valkeriga kokku, et talle saadetakse nimekiri objektidest, mille prioriteetsus peaks turismiettevõtjate hinnangul olema kõrgem).

Marika Mann: kaasaegne taristu tähendab, et rajad on varjete taga, inimene saab linnule ligidale ja samas linn ei karda inimest.

Marju Pajumets: linnu näitamist saab ka muudes kohtades teha, nende objektide taha õuesõpe ei jää.

Marika Mann: kas KKK sees olev tähendab automaatselt RMK töösse minemiseks?

Marju Pajumets: objektid ei pea olema alati riigimaal.

Ants Ale: mul on plaane, aga pole rääkinud ja pole jõudnud teha.

Alex Lotman: ju pidid mulle neist rääkima, muidu poleks neid KKK-sse saanud.

Marika Mann: eesmärk on prioriteedi tõstmine, vahet pole kes teeb.

Jaan Veltmann: kas ei oleks aeg ette näha seiret kohalike elanike rahulolu kaitse korralduse osas, huvigruppide kaupa või laiemalt? On kirjas küllastajatele rahulolu uuring, aga kohalike rahulolust pole keegi huvitatud.

Marika Mann: sealt võiks huvitavaid mõtteid tulla.

Anni Kurisman: (hilisem märkus) sellise seire võib kavasse lisada küll. Loogiline oleks seda korraldada vahetult enne uue kaitsekorralduskava koostamist, et sellesse sisendit saada.

Matsalu rahvuspargi säästva turismi sertifikaadi taotlemise olukord (Nele Sõber).

Matsalu piirkonna turismialase koostöö edendamine on tema MTÜ (Terra Maritima) eesmärgiks.

Euroopas kaitsealade liidus on üle 400 liikme, erinevad organisatsioonid, ja üheks teemaks on seal säästva turismi arendamine. KeA on selle liidu liige, seega tekkis mõte sertifikaadi taotlemiseks, et valmiks turismi strateegia, mille eile omavalitsustega kinnitasime.

Järgmise nädala jooksul oleme koos KeA-ga valmis taotlema sertifikaati. Taotlus vaadatakse läbi, mais tulevad hindajad piirkonda vaatama, kuidas koostöö sujub, mida soovitatakse parandada, mis on kitsaskohad. Kui hästi läheb, siis sügisel antakse sertifikaat üle. See on tunnustus koostööle. Oleme võrgustikuga seotud umbes 3 aastat.

Kaja Lotman: kuna sertifikaate on juba varem jagatud, tekib Euroopa tasandil kaitsealade võrgustik, mis on ka alternatiivne turimiturg. See pole mõeldud laiatarbe kaubana, vaid on mõeldud asjast huvitatutele.

Nele Sõber: kogemuste vahetamise koht.

Kaja Lotman: Eestist pole ükski kaitseala seda saanud, Lätis, Leedus on mitmeid. Lahemaa tahtis ka seda sertifikaati, aga Nele ja Matsalu jõudsid esimesena, hoiame põialt ja loodame, et läheb hästi ja kõik saavad sellest kasu.

Marika Mann: kas ettevõtja võib ka selle sertifikaadi oma kodulehele panna?

Nele Sõber: jah, see on piirkonnakeskne ja võib panna küll.

Ants Ale: Milline on aktiivne väljund Terra Maritimale? Peale sertifikaadi taotlemise?

Nele Sõber: eelkõige visuaalne, ettevõtja saab kodulehele panna, külastajatele tutvustada. Omavalitsused on valmis kohalike ettevõtjatega koostööd tegema, peale strateegia kinnitamist kutsutakse kõik kokku.

Tarvo Valker: miks Haapsalu pole kambas? Kas on kunagi kutsutud teda?

Nele Sõber: ma arvan, et praegused on rahul selle piirkonnaga, mis on hõlmatud. Ettepanekut arvatavasti ei tehta, meelestatus on pigem rahvuspargi keskne. Aga ma võin uurida.

Margus Medell: Haapsalu linn ei ole huvitatud loodusturismist vaid spaa-turismist.

Eesti maaelu arengukava (MAK) uue perioodi nõuded (Kaie Kattai).

Annab ülevaate uue määruse eelnõus sisalduvatest nõuetest. Kuna pole kinnitatud, siis võib veel muudatusi tulla. Ettekandes vajalikud punktid kirjas

Jaan Veltamn: kas karjatamisel 50% on ülepindalaliselt või tüki kaupa?

Kaie Kattai: tüki kaupa.

Rahvuspargi kalapüügi aktiivsus ja selle tulevikusuunad (Kadi Lehtpuu).

Annab ülevaate varasemast kalapüügist ning räägib planeeritud kaitse-eeskirjast.

Margus Medell: millised on suundumused ressursiga – kas läheb rangemaks või jääb samaks?

Kadi Lehtpuu: jääb samaks

Margus Medell: kas kooskõlastusi vajatakse ainult Matsalu siselahe jaoks või jääb Väinamere ossa ka? Kas Väinamere jaoks võiks ilma olla?

Kadi Lehtpuu: praegu on igal pool kutseline püük planeeritud valitseja nõusolekul.

Margus Medell: kas 1. märtsi piirang on muudetud jääminekuga seotuks?

Anni Kurisman: hetkel planeeritud jääminekuga siduda.

Margus Medell: mis on saanud ettepanekust, et siselahe keskpaik oleks vaba, et ajalised piirangud oleksid rannaääres, aga keskel saaks ajaliste piiranguteta püüda?

Anni Kurisman: siselahe keskpaiga erand jäi praegu seisma, kuna leiti, et merel on raske vahemaid hinnata.

Kaja Lotman: saame seda arutada ka avalikustamise ajal.

Margus Medell, Alex Lotman: kutselised kalurid kasutavad GPS-e ja saavad vaadata, kus nad asuvad.

Alex Lotman: nt praegu kehtiv kaitse-eeskiri on nii keeruline, sest 90ndate alguses GPSi polnud ja juristid arvasid, samamoodi, et vahemaid on raske hinnata, aga praegu on kõigil GPS olemas.

Indrek Jõgisoo: uue kalapüügi eeskirjaga peavad kõik oma mõrrad GPS-ga tähistama.

Anni Kurisman: (hilisem märkus) mõrdadega on planeeritud lubada aastaringselt Matsalu lahe keskosas kala püüda, nii nagu praegugi.

Jaak Sünt: aga kõik inimesed ei kasuta GPS-i, miks nemad peavad siis KE mitte tundmise pärast trahvi saama? Kui nt vanemaeline papi tahab Topu lahel kala püüda, siis tema võib-olla ei tea GPS-st midagi ja ei saa arugi, kui ta on kaitseala piiri ületanud.

Margus Medell – teen ettepaneku, et kooskõlastusi oleks vaja ainult siselahe ja kesklahe kohta, välislaht oleks eraldi.

Kaja Lotman: kalavarude osas ei ole nii suur mure, kui välislahes püütakse, sees on probleem, kui palju püütakse.

Anni Kurisman: välislaht ongi planeeritud piiranguvööndisse ja meil on võimalus seal lubade arvu suurendada.

Andres Habak: kas püügiaeg muutub varasemaks?

Kaja Lotman: seda reguleerib ministeerium vastavalt kalavarudele.

Marika Mann: tursmiettევõtjaid häirib, kui jõgedel järjest voorib kalureid, nad häirivad turiste.

Jaanus Rooseniit: kuidas on harrastuslik kalapüük reguleeritud? Hetkel on nii, et mingid jõelõigud on jääminekust kinni ja siis harrastajad ei pääse oma tavapärastesse püügikohtadesse ja trügivad inimestele hoovidesse.

Kadi Lehtpuu: 10. maist on sihtkaitsevööndis olevatel jõgedel planeeritud harrastuslik kalapüük.

Margus Medell: millal võiksime rääkida kalapüügist?

Anni Kurisman: parim aeg on Matsalu kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise aeg, see juhtub tööplaani järgi aprillis, aga võib tõenäoliselt nihkuda edasi. Saame eraldi ainult kaluritega kokku saada, et erinevaid võimalusi arutada.

2014. a rahvuspargi liikumislood ja aruanded (Helle Rennu).

Marika Mann: Kasari jõe paadi ekskursioonis inimeste arv on vale, neid on kindlasti rohkem. See 136, on ilmselt sõitude arv. Kui see number on õige, siis ilmselt ei ole teile õigeid numbreid esitatud.

Tarvo Valker: ei kujuta ette, kui uue eeskirjaga luht kõigile vabaks läheb, mis siis realselt toimuma hakkab. Igal pool levitatakse infot, et ilus loodus, loomad jne, Rannajõe luht on põhiline, kus koormus tõusma hakkab, sest see on otse suure tee ääres. Ma näen, et luht tuleks ära tsoneerida. Mingites kohtades, mis on vaattetornides kaugel, võib vabaks lasta, aga kui populaarsetes kohtades kõik vabaks lasta, siis info levib nii kiiresti ja loodusvaatlemine muutub võimatuks, põdrad ei tule enam ligidale, sookured ei maandu enam.

Marika Mann: Internetis levib info ka välismaale, me soovime, et liikumislood jääksid kehtima, siis kes läheb teab, et on kohustus luba võtta. Kes tõesti minna tahavad, küsivad loa ja neid on vähem ja nad näevad ka realselt midagi.

Anni Kurisman: me rääkisime ornitoloogidega läbi ja nende hinnangul pole sügisel rändel peatuvaid linde nii palju, et inimeste liikumine neid segaks.

Tarvo Valker: tahaks näha eksperti, kes väidab, et 3000 sookurge inimene ei häiri.

Alex Lotman: täpsemalt, nad liiguvad muudesse kohtadesse, otseselt eluliselt need inimesed neid ei sega, aga vaatamise jaoks neid ei ole, lendavad minema.

Sissejuhatus Lääne maakonna planeeringusse ja mereala maakonnaplaneeringusse (Liis Moor).

Vanad planeeringud ajale jalgu jäänud, uus maakonnaplaneering peaks 2015 valmis olema, oleme teinud taotluse pikendamiseks, aga eks paistab. Annab ülevaate maakonnaplaneeringu ülesannetest.

Eesti merealadel planeering – tutvustab teemasid, mida see sisaldab.

Margus Medell: Pärnu omas tekkis konflikt harrastusveesõitjate ja kutseliste kalurite vahel. Läks vaidluseks, et kuhu püüniseid panna võib, et meie tahame hoopis jahiga sõita siin. Kalurid ütlesid, et nemad hoopis panevad oma mõrrad eelisjärjekorras, oli tuline vaidlus, ei tea, millega see lõppes.

Alex Lotman: see vaidlus pole lõppenud.

Margus Medell: milline on Läänemaal plaan kalurite ja veesõitjate vahel?

Liis Moor: veel ei tea, kevade poole hakkame sellega tegelema alles, siis saame täpseid plaane hakata paika panema.

Jaan Veltmann: mitu aastat tagasi oli koosolek veeteede ametiga, mis sellest saanud on?

Anni Kurisman: sellega on nii, et 2 suve on lahte mõõdistanud, viimane kord, kui rääkisime Veeteede Ametiga, siis jäi kokkulepe, et selle aasta sees peavad nad esitlema meile oma esimesed mõõdistamise tulemused ja potentsiaalsed veeteede kohad (juunis). Edasi hakkab veeteede projekteerimine ja siis alles konkreetsed tegevused. Nii ehk naa saab neid teid kasutada alles siis, kui uus eeskiri on jõustunud.

Jaan Veltmann: need teed tuleb siis ka kindlasti planeeringusse märkida.

Liis Moor: kindlasti suhtleme kõikvõimalike osapooltega, et võimalikult suur info meieni jõuaks.

Ants Ale: alati on kirjeldatud väike- ja suur-sadamad, aga lautrikohtasid pole kuski kirjas. Haeska on ju lautrikoht, kas see ei lähegi kirja?

Liis Moor: lautrikoht, kui selline on väga segane mõiste ja ei mahu mõistena sellesse planeeringusse.

Alex Lotman: erinevates seadustes käsitletakse lautri tähendust erinevalt.

Margus Medell: teoorias võiks Haeska väikesadamate alla mahtuda.

Marika Mann: lugesin KKK-d ja seal oli kirjas, et eeldatav külastajate arv jääb samaks, samal ajal tahetakse elavdada majandust. Kahtlen selles, et kas see on võimalik. Me näeme praegu, et tornid ja rajad on inimtühjad. Külastajate arv peaks olema vähemalt kahekordne.

Marju Pajumets: meil oli ka 30 aasta visioon ja selle võiks küll uuesti üle vaadata ja kuidas seda paremini sõnastada, võib-olla juurde vaadata Europarci turismistrateegiat. Tornid päris inimtühjad ka pole.

Marika Mann: tegin uuringu ja pärisin, kui palju on binokliga käijaid, praeguse seisuga on neid 1000, ma ei tea, kust te võtate numbrit, et külastajaid hakkaks olema 20000.

Anni Kurisman: korrigeerin koos RMK ettepanekutega visiooni, sh külastajate arvu.